

Mindeblade fra Ærø

Af Tove Kjerboe

I begyndelsen af og op omkring midten af forrige århundrede var det almindeligt på Ærø, at man forærede hinanden mindeblade til bryllupper, fødselsdage eller andre festdage, selvom man boede i nærheden af hinanden.

Disse ofte helt igennem hjemmelavede hilsener svarer til vore dages blomsterbuketter. Det var før blomsterhandlerens tid, og at komme med en buket fra egen have var der ingen plan i, for modtageren havde højst sandsynligt selv have med de samme blomster som alle andre, for der var også mode i haveblomster. Et mindeblad kunne man variere, man kunne vise sit talent, man kunne lægge venlige og kærlige følelser i det.

Mindeblad med købeblomster, 1824.

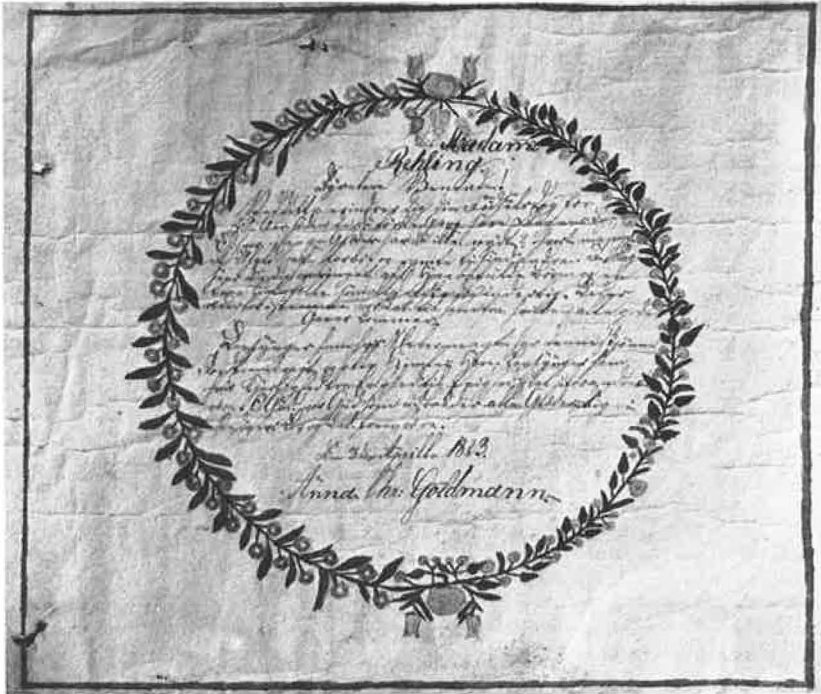

Mindeblad med købeblomster,
1855.

Mindeblad over afdød pige:
Til Minde om
Elisabeth Christensen.

Græder ei, hun smiler rolig,
Verden er paa Sorg saa røig.
Gravens Muld er Støvets Bolig,
Venner, hun er lykkelig!
Med hende hist vi samles skal,
Blandt de Saliggjortes Tal,
Hvor hun nu, i Jesu Fred,
Nyder Himlens Salighed.
S. S. Christensen

Mindeblad, 1823: (håndmalet, syet fast på stof):

Til Madame Rehling.

Dyrebare Veninde!

Ved dette erindrer Dig din fødselsdag for
42 Aar siiden da du for første Gang saae Dagens Lys,
Og Hvor mange Glæder har du ikke nydt? Hvor mangt
et Ufald trak forbi, og ramte tusind andre. I Dag
seer du dig omringet af 6 Haabefulde Børn og en
troe Ægtefælle som alle elske dig inderlig. Lader
os derfor istemme vor Tak til ham fra hvilken alle gode
Gaver kommer.

Lovsynger ham hvis Skabermagt har denne skjøne
Jord frembragt og alle Himlens Hære. Lovsynger ham
hvis Kjerlighed fra Evighed til Evighed skal uforandret
være. O Gud vor Gud som udbreder alle Glæder dig vi
Ære, dig vi Lov og Tak frembære.

Den 3die Aprille 1823

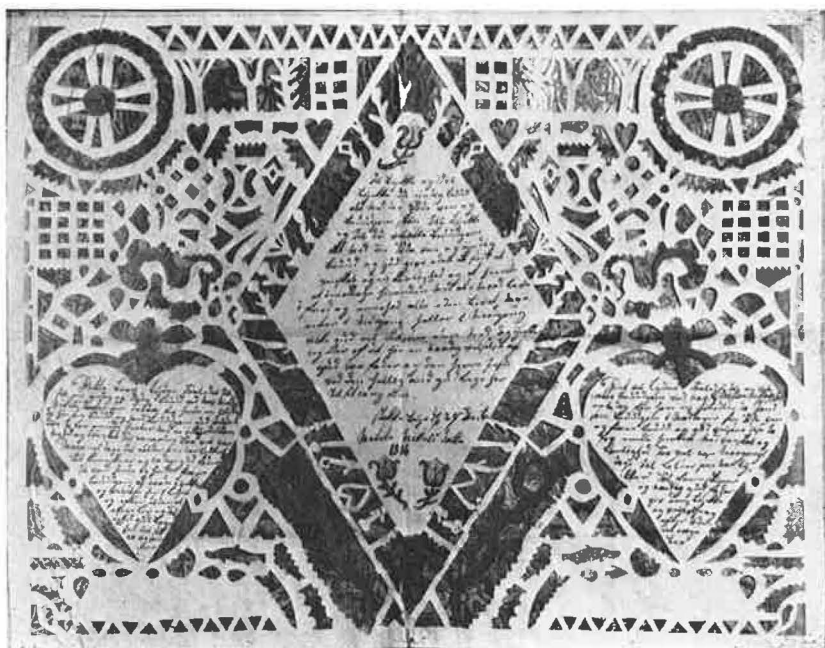
Anna Chr. Goldmann

Mindeblad skrevet af en bror til hans
18-årige afdøde søster, på opfordring af deres mor:

Stille, stille! hun er heden,
 Hendes Lidelser er endt,
 Og i Himlens skønne Eden
 Er et evigt Lys optændt!
 I sin Gud hun sig nu glæder,
 Nyder Ro og Salighed.
 Kjære Moder, hvis du græder,
 Du forstyrrer hendes Fred!
 Englefryd, som vi ei kjende,
 Vil Du den misunde hende?
 Tilbed Herren i hans Veie,
 Viid, han har saa god som viis,
 Givet for et Smertens Leie,
 Hende Himlens Paradiis!

Joachime Ludovica Hülsebeck
 Død i sit 18de Aar
 den 15. December 1851.

Brudeklip dateret Stokkeby 29. december 1816.

Bortset fra nogle af de ældste (1816 og 1825), der er papirklip – det, som i dag igen er blevet moderne, og som har mange dygtige og professionelle udøvere – er mindebladene lavet over én og samme læst: en blomsterkrans, rund eller oval og altid med roser som bærende motiv og med et kendt vers eller hjemmelavede bevingede ord i midten. Det var en religiøs tid, og måske har rosen her en religiøs betydning som symbolet på Kristus.

Med hensyn til disse kranser, var der flere muligheder. Man kunne købe et færdiglavet mindeblad (fra fabrikken i Neu Ruppin) med en trykt og farvelagt grøn krans med blomster af forskellige farver og faconer og med en trykt tekst i midten (nr. 1) Det var jo det letteste. Man kunne købe krans og tekst hver for sig og selv klistre begge dele på et stykke papir (nr. 2) Eller man kunne købe en grøn krans og løse blomster og løs tekst og selv arrangere det hele, eller løs krans og løse blomster og selv

Fødselsdagsbrev fra Anna Chr. Goldmann til Else Cath. Røhling (syet på stof).

Else Cath. Røhling

i Aeroeskiøbing den 3die April 1825.

Kjære Veninde!

Med den inderligste Glæde erfarer
jeg din 43de Aars Fødselsdag, Gud
give at Du endnu i mange Aar
maatte leve glad og lykkelig
med din Familie. Det ønsker
din oprigtige Veninde
Anna Chris.
Goldm.
ann.

*Gud Stund fra det Høie
paa hver af os i Fjord!
vi vil ham derfor takke
hans Miskunhed er stor!*

*O Søster see tilbage
paa de hensvundne Dage;
thi medens Timeglasset randt
vist mangen Ven i Glæde soandt!*

skrive teksten (nr. 3). Ja, man kunne også få et blad med trykt krans og plads til en håndskreven tekst.

De løse kranse og blomster var glansbilledagtige.

Endelig kunne den, der havde et lille talent eller var fingersnild, tegne og male en blomsterkrans, digte og skrive teksten (nr. 4). Disse meget personlige hilsener var tit så velkomne, at modtageren syede papiret fast på stof og lod det indramme.

For den lokalkendte er det morsomt at se de gamle slægtsnavne og gennem bladene lade sig belære om familieskab eller venskaber.

Men også i sorgens stund lavede man mindeblade. Undertiden var det stedets præst, der på bestilling eller uopfordret, sendte afdødes slægt et »døde- eller gravbrev« for at tjene en extra skilling. Men de nøjsomme ærøboer sparede i reglen pengene til prælaten. Man købte eller malede selv den næsten obligatoriske krans og skrev selv teksten, pyntede måske med en fin, lille flettet krans af afdødes hår (nr. 3). En variation er piedestalen med nedhængende vedbend (nr. 5). I den kristne symbolik står vedbend for »evigt liv« samt den himmelske glæde (jvf. vedbend plantet på grave).

Gravbrevene blev også hængt op i hjemmet.

Der gøres opmærksom på, at disse mindeblade hverken er binde- eller gækkebreve. Dem kendte man også på Ærø, men de er noget for sig.